

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 8/1 2019 s. 549-567, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMEN ÖZYETERLİK İNANÇ DÜZEYLERİ İLE İŞ HAYATINA HAZIRBULUNUŞLUKLARININ İNCELENMESİ*

Büşra KOÇAK MACUN**

Bilal MACUN***

Serdar SAFALI***

Geliş Tarihi: Kasım, 2018

Kabul Tarihi: Şubat, 2019

Öz

Araştırmanın amacı öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik düzeyleri ile iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinin incelenmesidir. Çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesinde dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, tesadüfi yöntemle seçilen 249 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmada öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik inanç düzeyinin cinsiyet, bölüme istekli gelme değişkenlerine göre anlamlı fark gösterdiği; iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinin ise cinsiyete, bölüme istekli gelme ve akademik başarı puanına göre anlamlı fark gösterdiği tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının özyeterlik inanç düzeyi ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri arasında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen adayı, özyeterlik, iş hayatı, hazırbulunuşluk.

INVESTIGATION OF TEACHER SELF-EFFICACY LEVELS OF TEACHER CANDIDATES AND READINESS LEVELS FOR BUSINESS LIFE

Abstract

The purpose of this study is to examine teacher self-efficacy levels of teacher candidates and readiness levels for business life. In the study, relational screening model was used. The population of the research consists of the fourth grade students who were enrolled in Ağrı İbrahim Çeçen University Faculty of Education in 2016-2017 academic year. The sample of the study was composed of 249 teacher candidates randomly selected. In the results of this study, it was found that the level of teacher self-efficacy beliefs in teacher candidates differs significantly from the level of gender willing to

* Bu çalışma, VII. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi ve Folkloru Kongresi/Sanat Etkinlikleri Kongresi'nde (11-15 Nisan 2017) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Arş. Gör.; Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, bkmacun@agri.edu.tr.

*** Arş. Gör.; Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, bilalmacun@gmail.com.

**** Arş. Gör.; Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ssafali@agri.edu.tr.

attend the department and the level of readiness to work life differs significantly from the level of gender willing to attend the department and the level of academic achievement. It was determined that there was a moderate positive relationship between teacher self-efficacy beliefs and business life readiness levels of teacher candidates.

Keywords: Teacher candidate, teacher, self efficacy, work life, readiness.

1. Giriş

Öğretmenlik tarihin çok eski zamanlarından beri bir uğraşı alanı olarak kabul edilse de meslek olarak kabul edilmesinin geçmişi daha yakın tarihe dayanmaktadır. Özellikle son yıllarda hayatın her alanında yaşanan değişim ve gelişme beraberinde bu gelişime ve değişime ayak uyduracak, destekleyecek bireylere olan ihtiyacı da beraberinde getirmektedir. Öğretmenlik mesleği insan yetiştirmekten sorumlu tek meslek alanı olarak kabul edilebilir. Bu nedenle öğretmenlik mesleğini icra edecek bireylerin de son derece donanımlı yetişmesi gerekmektedir. Mesleğinin gerekleri olan becerilerle donanımlı kişiler ise yirmi birinci yüzyılın getirdiği yeniliklere ayak uydurabileceklerdir. Öğretmenlik mesleği de hem genel kültür hem de mesleki alan bilgisi olmak üzere öğretmen adaylarının taşıması gereken birçok özelliği içermektedir.

Öğretmen adaylarının niteliklerinin belirlenmesi veya geliştirilmesine yönelik çalışmalar çeşitlilik göstermektedir. Bu çalışmaların konu alanlarından biri de özyeterlidir. Özyeterlik kavramının kullanımına ilk defa Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'nda rastlanmaktadır. Bandura'ya göre özyeterlik, "bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip başarılı olarak yapma kapasitesi hakkında kendine ilişkin yargısı"dır (Bandura, 1995, s. 3). Diğer bir ifadeyle özyeterlik, bireylerin becerilerini kullanarak yapabildiklerine ilişkin yargılarının sonucu (Üstüner, Demirtaş, Cömert ve Özer, 2009), kişinin herhangi bir durumda istenilen sonucu elde edebilmesi için göstermesi gereken davranışı gösterebilme inancıdır (Kaufman ve Sawyer, 2004).

Birey sahip olduğu kapasite ile yaptığı işlerde birtakım başarılar elde eder. Bu başarılar bireyi güdüler ve öz düzenleme mekanizmalarını etkiler. Bu yönüyle özyeterlik benlik sisteminin dinamik yönünü oluşturur (Vardarlı, 2005). Bireyde özyeterlik eksik ise birey ne yapacağını bilmesine rağmen etkisiz davranışlar gösterir. Ayrıca hayattaki güçlüklerle karşı tepki göstermede isteksiz olur (Akbulut, 2006). Bireyler kendilerini güvende ve yeterli hissettikleri işleri yapma, kendilerini yeterli hissetmedikleri işlerden ise kaçma eğilimi göstermektedirler. Eğer istedikleri sonucu alacaklarına inanmıyorlarsa harekete geçme konusunda isteksiz davranmakta, gösterecekleri gayreti eylemlerinin tahmini sonucuna göre belirlemektedirler (Bandura, 1986; Kurbanoglu, 2004).

Özyeterlik kavramı ile ilişkilendirilebilen önemli çalışma alanlarından biri de öğretmen özyeterliğidir. Öğretmenlerin öğretme işlevini başarılı bir şekilde yerine getirebilmek için taşımaları gereken davranışları gösterebilecekleri konusundaki inançları öğretmen özyeterliği olarak tanımlanabilir (Atıcı, 2000; Gerçek, Yılmaz, Köseoğlu ve Soran, 2006). Özyeterlik öğretmenler için öğrenci performanslarını etkileme kapasitesi, kurum içerisindeki görevlerini başarılı şekilde yerine getirebilme için gerekli davranışları gösterebilme inancı olarak değerlendirilebilir. Özyeterlik inancı bir öğretmenin eğitim etkinliklerindeki davranışını anlama ve geliştirmede katkı sağlar (Berkant ve Ekici, 2007).

Öğretmenin yeterlilik duygusu taşıması başarılı sınıflar, öğretim kalitesi ve öğrenci başarısı ile ilişkili önemli bir öğretmen özelliği olarak sıralanır (Guo, Connor, Yang, Roehrig ve Morrison, 2012; Tucker *vd.*, 2005). Öğretmen özyeterliğinin öğretmenlerin öğretme ve davranışlarla ilgili inançlarını olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir (Cho ve Shim, 2013; Skaalvik ve Skaalvik, 2007). Öğretmen özyeterliği ile öğretim kalitesi ve öğrenci desteği arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır (Guo, Dynia, Pelatti ve Justice, 2014; Holzberger, Philipp ve Kunter, 2013). Daha açık bir ifadeyle, yüksek öğretmen özyeterliliğinin öğrenciler için yıl sonu hedefleri, sınıfta kullanılan olumlu öğretmen uygulamaları ve politikaları ve yenilikçi sınıf yöntemleri ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Caprara, Barbaranelli, Steca, ve Malone, 2006). Bu nedenle özyeterlik sınıf öğretimini ve doğal bir sonucu olarak öğrencilerin öğrenim seviyelerini etkilemektedir (Zee ve Koomen, 2016).

Yüksek özyeterlik inançlarına sahip öğretmenlerin zorlayıcı dersler geliştirme ve öğrenci öğrenimini teşvik etme için çeşitli yollarla öğretme olasılıkları daha yüksektir (Miller, Ramirez ve Murdock, 2017). Ayrıca, yüksek özyeterlik inançlarına sahip öğretmenlerin: (a) müfredat yeniliklerini uygulama, (b) öğrenci özerkliğini teşvik eden sınıf yönetimi ve öğretim yöntemlerini kullanma, (c) sınıf problemlerini etkili bir şekilde yönetme, (d) öğrencileri etkin kılma ve (e) sürekli iş tatmini ile birlikte meslektaşları ve ebeveynleri ile verimli işbirliği ilişkileri vardır (Betoret, 2006; Caprara *vd.*, 2006). Dahası öğretmenin özyeterlik düzeyinin yükselmesi eğitime yönelik daha ustalıkla yaklaşımlar ve öğrenciler için daha yüksek beklentiler ile ilişkilendirilmiştir (Cho ve Shim, 2013).

Bir öğretmenin özyeterliğinin seviyesinin öğrencileri ile iletişimin ve sınıf ortamının kalitesini de belirlemekte, özyeterliği yüksek öğretmen öğrencilerine daha olumlu ve duyarlı bir yaklaşımla olumlu sınıf iklimi sağlayabilmektedir (Holzberger *vd.*, 2013). Chan de (2003) özyeterlik düzeyi yüksek olan bireylerin özyeterliği düşük olan bireylere göre daha etkili eğitim sunduklarını ve eğitim esnasında daha az strese girdiklerini belirtmiştir.

Meslek hayatına atılacak bireylerin kendi meslekleri ile ilgili özyeterliğe sahip olması o meslekle ilgili hazırbulunuşluklarının da yüksek olarak iş hayatına giriş yapmasına olanak verir. Bu durum bireylerin meslek hayatlarında başarılı olmalarının da bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Öğretmenlik de temelinde öğretmen adaylarının göreve başlamadan önce birçok mesleki bilgi ve donanıma sahip olarak başlaması gereken bir meslektir. Bu nedenle öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri kurumlardan gerekli bilgi ve donanıma sahip olarak mezun olması iş hayatlarına hazırbulunuşlukları açısından önem taşımaktadır.

Herhangi bir meslek grubu için yetişen bireylerin sahip olması beklenen bilgi, beceri ve özellikler bazı standartlara göre belirlenmektedir. Ulusal Meslek Standardı (UMS) bir mesleğin başarı ile icra edilebilmesi için Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından kabul edilen gerekli bilgi, beceri, tavır ve tutumların neler olduğunu gösteren asgari şartlardır (Oğan, Oğan ve Kamacı, 2016). Bir meslek standardı genel olarak aşağıdaki hususları içermektedir (<http://www.myk.gov.tr/index.php/tr/mevzuat>):

- Standardın hazırlandığı seviye için yaygın olarak kullanılan mesleki unvan ve tanım,
- Mesleği icra eden kişinin mesleğin gereklerine uygun olarak gerçekleştireceği görev ve işlemler,
- Genel olarak kullanılan araç-gereç ve ekipmanlar,
- Mesleği icra eden kişinin sahip olması gereken genel bilgi ve beceriler ile tutum ve davranışlar,
- Mesleğin uzmanlık dalları ile birlikte mevcut durumu ve gelecekte göstereceği eğilimler.

Meslek elemanının sahip olması gereken özellikler şöyle sıralanabilir: (<http://www.myk.gov.tr/index.php/tr/ulusal-meslek-standartlar-ana>):

- Mesleği ile ilgili işlemleri takip etmek ve ilgili evrakları düzenlemek,
- İlişki içinde oldukları çalışma arkadaşları ve hizmet verdikleri kişilere karşı olumlu iletişim becerileri geliştirmek,
- Mesleki faaliyetleri yerine getirirken gerekli olan yazılı ve sözlü iletişim becerilerini gerçekleştirmek,
- Mesleği ile ilgili yeterli alan bilgisine sahip olmak, mesleki ve kişisel gelişimine katkı sağlamak.
- Belirli durumlar karşısında problem çözme ve analitik düşünme becerisine sahip olmak,

- Grup içinde işbirliği ve uyum içinde çalışabilme,
- Özgüven sahibi olma, sorumluluk alabilme, içten ve samimi davranabilme.

Türkiye’de öğretmen/öğretmen adayı özyeterliği ile ilgili çalışmalara rastlanmakla birlikte öğretmen adaylarının iş hayatına hazırbulunuşluklarını tespit etmeye yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada alanyazındaki bu eksiklik giderilmeye çalışılarak aynı zamanda öğretmen adaylarının iş hayatına hazırbulunuşluğunu artırmaya yönelik öneriler sunulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla çalışmada öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi ve aralarındaki ilişkinin tespit edilmesi öngörülmüştür.

1.1. Alt Problemler

Araştırma kapsamında yanıtlanmaya çalışılan alt problemler ise aşağıdaki gibidir:

1. Cinsiyetlerine göre öğretmen adaylarının özyeterlik inanç düzeyleri ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri anlamlı fark göstermekte midir?
2. Ailelerinde öğretmen olup olmama durumuna göre öğretmen adaylarının özyeterlik inanç düzeyleri ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri anlamlı fark göstermekte midir?
3. Öğrenim gördükleri bölüme istekli gelip gelmeme durumuna göre öğretmen adaylarının özyeterlik inanç düzeyleri ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri anlamlı fark göstermekte midir?
4. Akademik başarı puanlarına göre (AGNO) öğretmen adaylarının özyeterlik inanç düzeyleri ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri anlamlı fark göstermekte midir?
5. Öğrenim gördükleri bölüme göre öğretmen adaylarının özyeterlik inanç düzeyleri ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri anlamlı fark göstermekte midir?
6. Öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik düzeyleri ile iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama araştırmalarında ilgilenilen konu doğrultusunda hedef evrenden seçilen bir örnekleme ile anket doldurulur ya da tutum, faaliyet, düşünce ve inanışları hakkında kendileriyle görüşme yapılır. Tarama araştırmalarının temel prensibi insanların ne düşündüğünü öğrenmek için kendilerine sormaktır. Geniş bir uygulama alanı olan ve birçok problem türünde kullanılabilen bir araştırma yöntemidir.

Değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemeye, tahminler yapmaya ve alt grupların nasıl değiştiğini belirlemeye aynı zamanda inançlardaki değişimleri izlemeye yardımcı olur (Christensen, Johnson ve Turner, 2015).

Tarama araştırmaları, evreni temsil edeceği düşünülen örneklem üzerinde yapılan uygulamalar yoluyla evrenin genelini tutum, eğilim ve görüşlerinin nicel veya sayısal olarak betimlenmesini sağlamaktadır (Creswell, 2013). Eğitim araştırmacıları durumları ya da olayları betimlemenin ötesinde ilişkileri ve bağlantıları inceleyen çalışmalar yapmayı tercih etmektedir. Bu tür çalışmalarda ilişkisel tarama modeli kullanılmaktadır (Büyüköztürk vd., 2014).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesinde farklı bölümlerde dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklem ise bu öğretmen adayları arasından tesadüfi seçilen ve çalışmaya gönüllülük esası ile katılan 249 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarına ait bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Çalışmaya Katılan Öğretmen Adaylarına İlişkin Bilgiler

Cinsiyet	f	%
Kız	142	57,0
Erkek	107	43,0
Ailede öğretmenin bulunması		
Var	108	43,4
Yok	141	56,6
Bölüme istekli gelme		
Evet	194	77,9
Hayır	55	22,1
Akademik başarı puanı (AGNO)		
0,0-2,50	32	12,9
2,51-3,00	121	48,6
3,01-3,50	85	34,1
3,51-4,00	11	4,4
Öğrenim görülen bölüm		
Okul Öncesi	75	30,1
Sınıf	60	24,1
Türkçe	31	12,4
Sosyal	26	10,4
Fen-Matematik	21	8,4
Güzel Sanatlar	20	8,0
PDR	16	6,4
Toplam	249	100,0

Tablo 1’e göre araştırmaya 142 kız ve 107 erkek olmak üzere 249 öğretmen adayı katılmış olup 108’i ailesinde öğretmen olduğunu belirtirken 141’i ailesinde öğretmen olmadığını; 194’ü okuduğu bölüme istekli geldiğini, 55’i ise okuduğu bölüme isteksiz geldiğini belirtmiştir. Öğretmen adaylarının 32’sinin not ortalaması 2.01-2.50 arası, 121’inin 2.51-3.00 arası, 85’inin 3.01-3.50 arası ve 11’inin 3.51-4.00 arasındadır. Öğretmen adaylarının 75’i Okul

Öncesi Öğretmenliği, 60'ı Sınıf Eğitimi 31'i Türkçe Öğretmenliği, 26'sı Sosyal Bilgiler, 21'i Fen-Matematik, 20'si Güzel Sanatlar, 16'sı PDR bölümü öğrencisidir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Dellinger, Bobbett, Olivier ve Ellet (2008) tarafından geliştirilen, Şahin Taşkın ve Hacıömeroğlu (2010) tarafından Türkçeye uyarlanan “Öğretmen Özyeterlik İnanç Ölçeği” ile Oğan, Oğan ve Kamacı (2016) tarafından geliştirilen “İş Hayatına Hazırbulunuşluk” ölçek formu kullanılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarından “Kişisel Bilgi Formu” ile bilgi alınmıştır. Öğretmen Özyeterlik İnanç Ölçeği dörtlü likert tipi olup, yirmi dokuz maddeden oluşmaktadır. Hazırbulunuşluk Ölçeği ise 5'li likert tipi olup 33 maddeden oluşmaktadır.

Öğretmen Özyeterlik İnanç Ölçeği; Planlama ve Öğrenmeyi Geliştirme, Olumlu Sınıf Ortamı Oluşturma, Etkili Öğrenme-Öğretme Süreci, Bireysel Farklılıklar ve Akademik Gelişim olmak üzere beş farklı boyuttan oluşmaktadır. İç tutarlılık katsayısı (cronbach alpha) $\alpha=.96$ olarak hesaplanmıştır. İş Hayatına Hazırbulunuşluk Ölçeği ise tek boyutta ele alınmış olup iç tutarlılık katsayısı bu araştırmada (cronbach alpha) $\alpha=.97$ olarak hesaplanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizinde istatistik programından faydalanılmış, manidarlık düzeyi .05 ve .01 kabul edilmiştir. Verilerin analizinden önce normal dağılım gösterme durumu incelenmiştir. Verilerin normal dağılım göstermediği belirlendiği için analizde parametrik olmayan testler kullanılmıştır.

3. Bulgular

Öğretmen adaylarının özyeterlik inanç düzeyi ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyi cinsiyet, ailede öğretmen olma durumu, bölüme istekli gelme, akademik başarı puanı, öğrenim gördükleri bölüm değişkenlerine göre incelenmiş ve aralarındaki ilişki belirlenmiştir.

Tablo 2'de araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik alt boyut ve toplam özyeterlik inanç düzeylerinin ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinin cinsiyete göre Mann Whitney U Testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmen Özyeterlik İnanç ve İş Hayatına Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Cinsiyete Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Planlama ve Öğrenmeyi Geliştirme	Kız	142	135,62	19257,50	6089,5	.007
	Erkek	107	110,91	11867,50		
Olumlu Sınıf Ortamı Oluşturma	Kız	142	134,86	19149,50	6197,5	.012
	Erkek	107	111,92	11975,50		
Etkili Öğrenme Süreci	Kız	142	135,12	19187,00	6160,0	.010
	Erkek	107	111,57	11938,00		

Bireysel Farklılıklar	Kız	142	132,91	18873,50	6473,5	.042
	Erkek	107	114,50	12251,50		
Akademik Gelişim	Kız	142	136,94	19445,00	5902,0	.002
	Erkek	107	109,16	11680,00		
Öğretmen Özyeterlik	Kız	142	136,97	19449,50	5897,5	.003
	Erkek	107	109,12	11675,50		
İş Hayatına Hazırbulunuşluk	Kız	142	136,97	19449,50	5271,5	.000
	Erkek	107	109,12	11675,50		

p<.05

Tablo 2'ye göre öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik inanç düzeyleri, alt boyutları ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri kız öğrenciler lehine anlamlı fark göstermektedir. Bu bulgu kız öğretmen adaylarının öğretmen özyeterliğinin ve iş hayatına hazırbulunuşluklarının daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3'te araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik alt boyut ve toplam özyeterlik inanç düzeylerinin ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinin ailede öğretmen olma durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 3: Öğretmen Özyeterlik İnanç ve İş Hayatına Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Ailede Öğretmen Olma Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Ailede öğretmen	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Planlama ve Öğrenmeyi Geliştirme	Var	108	133,0	14364,5	6749,5	,124
	Yok	141	118,87	16760,5		
Olumlu Sınıf Ortamı Oluşturma	Var	108	131,41	14192,0	6922,0	,217
	Yok	141	120,09	16933,0		
Etkili Öğrenme Süreci	Var	108	133,25	14390,5	6723,5	,112
	Yok	141	118,68	16734,5		
Bireysel Farklılıklar	Var	108	129,75	14013,5	7100,5	,354
	Yok	141	121,36	17111,5		
Akademik Gelişim	Var	108	128,21	13847,0	7267,0	,532
	Yok	141	122,54	17278,0		
Öğretmen Özyeterlik	Var	108	132,09	14265,5	6848,5	,174
	Yok	141	119,57	16859,5		
İş Hayatına Hazırbulunuşluk	Var	108	133,36	14403,0	6711,0	,109
	Yok	141	118,6	16722,0		

p<.05

Tablo 3'e göre öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik inanç düzeyleri, alt boyutları ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri ailede öğretmen olma durumuna göre anlamlı fark göstermemektedir. Bu bulgu ailede öğretmen varlığının öğretmen adaylarının öğretmen özyeterliklerini ve iş hayatına hazırbulunuşluklarını etkilemediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 4'te araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik alt boyut ve toplam özyeterlik inanç düzeylerinin ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinin bölüme istekli gelme durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmen Özyeterlik İnanç Ve İş Hayatına Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Öğrenim Gördüğü Bölüme İstekli Gelme Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Bölüme istekli gelme	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Planlama ve Öğrenmeyi Geliştirme	Evet	194	136,22	26427,5	3157,5	,000
	Hayır	55	85,41	4697,5		
Olumlu Sınıf Ortamı Oluşturma	Evet	194	131,49	25508,5	4076,5	,007
	Hayır	55	102,12	5616,5		
Etkili Öğrenme Süreci	Evet	194	134,86	26163,5	3421,5	,000
	Hayır	55	90,21	4961,5		
Bireysel Farklılıklar	Evet	194	130,96	25406,0	4179,0	,013
	Hayır	55	103,98	5719,0		
Akademik Gelişim	Evet	194	132,02	25611,0	3974,0	,003
	Hayır	55	100,25	5514,0		
Öğretmen Özyeterlik	Evet	194	135,08	26205,0	3380,0	,000
	Hayır	55	89,45	4920,0		
İş Hayatına Hazırbulunuşluk	Evet	194	135,89	26362,0	3223,0	,000
	Hayır	55	86,60	4763,0		

p<.05

Tablo 4'e göre öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik inanç düzeyleri, alt boyutları ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri öğrenim gördüğü bölüme istekli gelenler lehine anlamlı fark göstermektedir. Bu bulgu öğretmen adaylarının bölüme istekli gelmelerinin öğretmen özyeterlik inanç ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerini etkilediği ve mesleklerine yaklaşımlarını olumlu etkilediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 5'te araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik alt boyut ve toplam özyeterlik inanç düzeylerinin ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinin akademik başarı puanlarına göre Kruskal Wallis Testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 5: Öğretmen Özyeterlik İnanç ve İş Hayatına Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Akademik Başarı Puanlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	AGNO	n	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
Planlama ve Öğrenmeyi Geliştirme	0-2,50	32	98,83	3	7,744	,052	
	2,51-3,00	121	121,55				
	3,01-3,50	85	137,56				
	3,51-4,00	11	142,00				
Olumlu Sınıf Ortamı Oluşturma	0-2,50	32	103,33	3	5,624	,131	
	2,51-3,00	121	122,40				
	3,01-3,50	85	137,32				
	3,51-4,00	11	121,41				
Etkili Öğrenme Süreci	0-2,50	32	102,86	3	6,547	,088	
	2,51-3,00	121	121,86				
	3,01-3,50	85	138,78				
	3,51-4,00	11	117,55				
Bireysel Farklılıklar	0-2,50	32	114,14	3	3,807	,283	
	2,51-3,00	121	119,32				
	3,01-3,50	85	136,38				
	3,51-4,00	11	131,18				
Akademik Gelişim	0-2,50	32	116,89	3	3,533	,317	
	2,51-3,00	121	118,86				
	3,01-3,50	85	136,38				

	3,51-4,00	11	128,14				
Öğretmen Özyeterlik İnanç	0-2,50	32	103,41	3	7,025	,071	
	2,51-3,00	121	120,21				
	3,01-3,50	85	139,84				
	3,51-4,00	11	125,77				
İş Hayatına Hazırbulunuşluk	0-2,50	32	89,94	3	11,448	,010	1-2,1-3,1-4
	2,51-3,00	121	123,00				
	3,01-3,50	85	138,78				
	3,51-4,00	11	142,55				
p<.05	1(0-2,50), 2(2,51-3,00), 3(3,01-3,50), 4(3,51-4,00)						

Tablo 5'e göre öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik inanç düzeyi ve alt boyut puanlarında akademik başarı puanına göre anlamlı fark yoktur. Ancak iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinde akademik başarı puanına göre anlamlı fark tespit edilmiştir. Farkın kaynağı için Mann Whitney U testi yapıldığında başarı puanı 0,0-2,50 olanların iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinin diğerlerine göre düşük olduğu görülmüştür. Bu bulgu akademik başarı puanı düşük olan öğretmen adaylarının iş hayatına hazırbulunuşluklarının da düşük olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 6'da araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik alt boyut ve toplam özyeterlik inanç düzeylerinin ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinin öğrenim gördükleri bölüme göre Kruskal Wallis Testi sonuçları verilmiştir

Tablo 6: Öğretmen Özyeterlik İnanç ve İş Hayatına Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Öğrenim Gördükleri Bölüme Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	AGNO	N	Sıra Ort.	sd	X ²	P
Planlama ve Öğrenmeyi Geliştirme	Okul Öncesi	75	125,41	6	7,178	,305
	Sınıf Eğitimi	60	129,34			
	Sosyal Bilg.	26	115,67			
	Türkçe	31	148,98			
	PDR	16	125,69			
	Güzel Sanatlar	20	106,73			
	Fen-Matematik	21	104,17			
	Olumlu Sınıf Ortamı Oluşturma	Okul Öncesi	75	135,51	6	7,974
Sınıf Eğitimi		60	115,42			
Sosyal Bilg.		26	108,40			
Türkçe		31	146,81			
PDR		16	123,69			
Güzel Sanatlar		20	118,15			
Fen-Matematik		21	110,71			
Etkili Öğrenme Süreci		Okul Öncesi	75	131,92	6	3,869
	Sınıf Eğitimi	60	119,48			
	Sosyal Bilg.	26	129,29			
	Türkçe	31	134,31			
	PDR	16	104,13			
	Güzel Sanatlar	20	127,20			
	Fen-Matematik	21	110,83			
	Bireysel Farklılıklar	Okul Öncesi	75	134,37	6	4,991
Sınıf Eğitimi		60	117,80			
Sosyal Bilg.		26	128,17			

	Türkçe	31	133,94			
	PDR	16	98,63			
	Güzel Sanatlar	20	116,60			
	Fen-Matematik	21	123,10			
Akademik Gelişim	Okul Öncesi	75	128,74	6	,590	,997
	Sınıf Eğitimi	60	124,97			
	Sosyal Bilg.	26	119,56			
	Türkçe	31	127,34			
	PDR	16	124,25			
	Güzel Sanatlar	20	120,88			
	Fen-Matematik	21	119,52			
Öğretmen Özyeterlik İnanç	Okul Öncesi	75	131,47	6	4,355	,629
	Sınıf Eğitimi	60	122,49			
	Sosyal Bilg.	26	118,88			
	Türkçe	31	142,05			
	PDR	16	115,22			
	Güzel Sanatlar	20	114,13			
	Fen-Matematik	21	109,29			
İş Hayatına Hazırbulunuşluk	Okul Öncesi	75	140,59	6	12,553	,051
	Sınıf Eğitimi	60	120,47			
	Sosyal Bilg.	26	106,96			
	Türkçe	31	125,61			
	PDR	16	94,63			
	Güzel Sanatlar	20	149,88			
	Fen-Matematik	21	103,17			

p<.05

Tablo 6'ya göre öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik inanç düzeyleri, alt boyutları ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinde öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı fark saptanmamıştır. Bu bulgu öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik inanç ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerini öğrenim gördükleri bölümün etkilemediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 7'de araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik inanç düzeyinin, alt boyutları ile iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri arasındaki ilişkiye ait Spearman-rho Testi sonucu verilmiştir.

Tablo 7: Öğretmen Özyeterlik İnanç ve İş Hayatına Hazırbulunuşluk Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Ait Spearman-Rho Testi Sonucu

Spearman's rho	İlişki Düzeyi	Planlama ve Öğrenmeyi Geliştirme	Olumlu Sınıf Ortamı Oluşturma	Etkili Öğrenme Süreci	Bireysel Farklılıklar	Akademik Gelişim	Öğretmen Özyeterlik İnanç
İ.H. H.		,420**	,386**	,453**	,350**	,411**	,456**
	Sig. (2-yönlü)	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	249	249	249	249	249	249

**p<.01

Tablo 7'ye göre öğretmen adaylarının iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyi ile öğretmen özyeterlik inanç düzeyi ve alt boyutları arasında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu bulgu öğretmen adaylarının planlama ve öğrenmeyi geliştirme, olumlu sınıf ortamı oluşturma, etkili öğrenme süreci, bireysel farklılıklar, akademik gelişim ve toplam

öğretmen özyeterlik inanç düzeyi arttıkça iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinin de artacağı şeklinde yorumlanabilir.

4. Sonuç

Öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik inanç düzeyleri ile iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinin incelendiği bu çalışmada elde edilen bulgulara göre cinsiyet değişkenine göre özyeterlik ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinde kız öğrenciler lehine anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir. Kız öğrenciler planlama ve öğrenmeyi geliştirme, olumlu sınıf ortamı oluşturma, etkili öğrenme süreci, bireysel farklılıklar, akademik gelişim ve iş hayatına hazırbulunuşluk konusunda erkek öğretmen adaylarından anlamlı derecede yüksek puanlar almışlardır. Bu sonuç kız öğretmen adaylarının kendilerini öğretmenliğe ve iş hayatına daha hazır buldukları şeklinde yorumlanabilir. Özdemir (2008) çalışmasında öğretimin planlanması ve değerlendirilmesi sürecinde kız öğrenciler lehine anlamlı fark tespit etmiş ancak uygulama sürecinde ise anlamlı fark tespit etmemiştir. Kalaian ve Freeman (1994), Başer, Günhan ve Yavuz (2005), Kiremit (2006), Romi ve Leyser (2006) ve Cheung (2008)'in yaptığı çalışmada kız öğretmen adaylarının öğretmen Özyeterlik inanç düzeylerinin erkek öğretmen adaylarından anlamlı düzeyde farklılaştığını tespit etmiştir. Akkoyunlu ve Orhan (2003), Yaman, Koray ve Altunçekiç, (2004), Çakıroğlu, Çakıroğlu ve Boone, (2005), Mudasiru (2005), Yılmaz, Gerçek, Köseoğlu ve Soran, (2006), Çetin (2007), Gencer ve Çakıroğlu (2007), Ekici (2008), Oğuz ve Topkaya (2008), Yenice (2012) ise çalışmalarında cinsiyete göre anlamlı fark tespit etmemiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik inanç düzeyleri ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri üzerinde ailede öğretmen olma durumunun anlamlı fark oluşturmadığı belirlenmiştir. Bu sonuç öğretmen adaylarının ailelerinde var olan öğretmenlerden genel olarak mesleki ya da çalışma hayatı açısından etkilenmedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Eğitim gördüğü bölüme istekli gelme durumuna göre öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik inanç düzeyleri ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri incelendiğinde ise planlama ve öğrenmeyi geliştirme, olumlu sınıf ortamı oluşturma, etkili öğrenme süreci, bireysel farklılıklar, akademik gelişim konusundaki öğretmen özyeterlik ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinin istekli gelen öğretmen adayları lehine anlamlı fark gösterdiği saptanmıştır. Bu sonuç eğitim gördüğü bölüme istekli gelmenin hem özyeterlik hem de iş hayatına hazır bulunma üzerinde etkisi olduğu şeklinde ifade edilebilir. Özdemir de (2008) çalışmasında bölüm tercihini ilk sıralarda yapan öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik inançlarının daha yüksek olduğu ve anlamlı fark gösterdiğini tespit etmiştir. Bölümü kendi isteği ile tercih eden öğretmen

adaylarının öğretimin planlanması özyeterliğinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Akkoyunlu ve Orhan (2003), Gerçek *vd.* (2006), Şahin Taşkın ve Hacıömeroğlu da (2010) yaptıkları çalışmalarda bu sonucu desteklemektedir.

Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının akademik başarı puanlarına göre öğretmen özyeterlik inanç düzeyleri ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri incelendiğinde ise sadece iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyi üzerinde akademik başarının anlamlı fark oluşturduğu tespit edilmiştir. Yenilmez ve Kakmacı (2008) ile Ekici (2008) tarafından yapılan araştırmalarda öğretmen özyeterlik inanç düzeyinin yüksek ortalamaya sahip öğretmen adaylarında daha yüksek olduğu ancak bu durumun anlamlı bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir. Akademik başarı puanı düşük olan öğretmen adaylarının iş hayatına hazırbulunuşluk düzeylerinin de düşük olduğu görülmüştür. Akademik başarı puanı yüksek olan öğretmen adayları genel olarak konu alanına hâkimiyeti de yüksek olan öğrencilerdir. Meslekleri ile ilgili konu alanlarına hâkim olmalarının iş hayatına hazırbulunuşluklarını da olumlu etkilediği söylenebilir.

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre öğretmen özyeterlik inanç düzeyleri ve iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Bu sonuç öğrenim görülen bölümün özyeterlik ve meslek hayatına atılma üzerinde etkisi olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Yenice de (2012) çalışmasında öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dalına göre öğretmen özyeterlik düzeylerinin anlamlı fark göstermediğini tespit etmiştir. Çapri ve Çelikkaleli (2008), Erişen ve Çeliköz (2003), Şeker, Deniz ve Görgeç (2005) ise araştırmalarında öğretmen özyeterlik düzeylerinin öğrenim görülen bölüme göre anlamlı fark gösterdiğini tespit etmiştir.

Son olarak öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik düzeyleri ile iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde ise planlama ve öğrenmeyi geliştirme, olumlu sınıf ortamı oluşturma, etkili öğrenme süreci, bireysel farklılıklar, akademik gelişim özyeterliği ile iş hayatına hazırbulunuşluk düzeyleri arasında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik düzeyi yükseldikçe iş hayatına hazırbulunuşluklarının da yükseldiği şeklinde yorumlanabilir.

Eğitim programlarının değerlendirilmesinde öğrencilerin bilgi düzeylerinin yanı sıra özyeterlik düzeyleri de ölçülerek eğitim programlarının sadece bilgi değil aynı zamanda tecrübe kazandırma kapasitelerinin değerlendirilmesi de sağlanabilir (Kurbanoğlu, 2004). Böylece öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü süre boyunca iş hayatında karşılaşılabilecekleri durumlara karşı hazırlıklı olmaları da sağlanabilir.

Yaşadığı toplumun ihtiyaçlarını bilen, kendi yetenek ve kapasitesinin farkında olan, öğretim içerisinde aktif olabilecek öğretmen; öğretmenliğe uygun kişisel özelliklere sahip, yöntem ve teknikleri etkili kullanan, alanına hâkim bir öğretmen kimliğine kavuşacaktır. Öğretmenlerin kendilerine daha fazla güvenmeleri ve özyeterliklerinin daha olumlu gelişmesi için mesleki standartlarının ve öğretim çerçevesinin genişletilmesi faydalı olacaktır. Öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimlerinin kendilerini bekleyen iş hayatına yardım edecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir (Morgül, Seçken ve Yücel, 2016).

Araştırmada elde edilen sonuçlar dikkate alındığında öğretmen adaylarına farklı öğretim, strateji, yöntem ve tekniklerini kullanabilecekleri ders ortamlarının sağlanması, uygulamaya dönük ders içeriklerinin oluşturulması, öğretmen adaylarının iş hayatına hazırbulunuşluklarının artırılması için olumlu sınıf ortamı ve öğretmen tecrübelerinden faydalanmasının sağlanması önerilebilir.

Ayrıca yapılacak farklı çalışmalarla öğretmen adaylarının öğretmen özyeterliklerini iş hayatına hazırbulunuşluklarını hangi etmenlerin etkilediği tespit edilerek öğretmen yetiştirme programları ve öğretim süreçleri bu etkenler göz önünde bulundurularak düzenlenebilir.

Kaynaklar

- Akbulut, E. (2006). Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin özyeterlik inançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 24-33.
- Akkoyunlu B. ve Orhan F. (2003). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi (BÖTE) bölümü öğrencilerinin bilgisayar kullanma öz-yeterlik inancı ile demografik özellikleri arasındaki ilişki. [Elektronik versiyon]. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(3), 86-93.
- Atıcı, M. (2000). *İlkokul öğretmenlerinin sınıf yönetiminde yetkinlik beklentisi rolünün İngiltere ve Türkiye’de seçilen bir araştırma grubu üzerinde incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Leicester: Leicester Üniversitesi.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1995). *Exercise of personal and collective efficacy in changing societies. Self-efficacy in changing societies*. Cambridge University Press.
- Başer, N., Günhan, B. C. ve Yavuz G. (2005). İlköğretim öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin öğretmen yeterlik algılarının karşılaştırılması üzerine bir araştırma. XIV. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. (s. 515-521), Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Berkant, H. G. ve Ekici, G. (2007). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretiminde öğretmen öz-yeterlik inanç düzeyleri ile zekâ türleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 113-132.
- Betoret, F. D. (2006). Stressors, self-efficacy, coping resources, and burnout among secondary school teachers in Spain. *Educational Psychology*, 26, 519-539.

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Steca, P. & Malone, P. S. (2006). Teachers' self-efficacy beliefs as determinants of job satisfaction and students' academic achievement: A study at the school level. *Journal of School Psychology, 44*, 473-490.
- Chan, D. W. (2003). Multiple intelligences and perceived self-efficacy among chinese secondary school teachers in Hong Kong. *Educational Psychology, 23*(5), 521-533.
- Cheung, Y. H. (2008). Teacher efficacy: a comparative study of Hong Kong and Shanghai primary inservice teachers. *Australian Educational Researcher, 35*(4), 103-123.
- Cho, Y. & Shim, S. S. (2013). Predicting teachers' achievement goals for teaching: The role of perceived school goal structure and teachers' sense of efficacy. *Teaching and Teacher Education, 32*, 12-21.
- Christensen, B. L., Johnson Burke, R. & Turner, A. L. (2015). *Research methods design and analysis (araştırma yöntemleri desen ve analiz)*. (çev. ed. Ahmet AYPAY). 2. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2013). *Araştırma deseni*. (çev. ed. Selçuk Beşir Demir). İstanbul: Eğiten Kitap.
- Çakıroğlu, J., Çakıroğlu, E. & Boone W. J. (2005). Pre-service teacher selfefficacy beliefs regarding science teaching: A comparison of preservice teachers in Turkey and the USA. *Science Educator, 14*(1), 31-40.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Ün. Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(15), 33-53.
- Çetin, B. (2007). Sınıf öğretmenliği anabilim dalı 3. sınıf öğrencilerinin matematik ve fen bilgisi öğretimi öz-yeterliklerinin incelenmesi. *VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 27-29 Nisan 2007.
- Dellinger, A. B., Bobbett, J. J., Olivier, D. F. & Ellet C. D. (2008). Measuring teachers selfefficacy beliefs: Development and use of the TEBS-Self. *Teaching and Teacher Education, 24*(3), 751-766.
- Ekici, G. (2008). Sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algı düzeyine etkisi. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi, 35*, 98-110.
- Erişen, Y. ve Çeliköz, N. (2003). Öğretmen adaylarının öğretmenlik davranışları açısından kendilerine yönelik yeterlilik algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 1*(4), 427-439.
- Gencer, A. S. ve Çakıroğlu, J. (2007). Turkish pre-service science teachers' efficacy beliefs regarding science teaching and their beliefs about classroom management. *Teaching and Teacher Education, 23*(5), 664-675.
- Gerçek, C., Yılmaz, M., Köseoğlu, P. ve Soran, H. (2006). Biyoloji eğitimi öğretmen adaylarının biyoloji öğretiminde öz-yeterlik inançları. *A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 39*(1), 57-73.
- Guo, Y., Connor, C. M., Yang, Y., Roehrig, A. D. & Morrison, F. J. (2012). The effects of teacher qualification, teacher self-efficacy, and classroom practices on fifth graders' literacy outcomes. *The Elementary School Journal, 113*, 3-24.
- Guo, Y., Dynia, J. M., Pelatti, C. Y. & Justice, L. M. (2014). Self-efficacy of early childhood special education teachers: Links to classroom quality and children's learning for children with language impairment. *Teaching and Teacher Education, 39*, 12-21.

- Holzberger, D., Philipp, A. & Kunter, M. (2013). How teachers' self-efficacy is related to instructional quality: A longitudinal analysis. *Journal of Educational Psychology*, 105, 774-786.
- Kalaian, H. A. & Freeman, D.J. (1994). Gender differences in self-confidence and educational beliefs among secondary teacher candidates. *Teaching and Teacher Education*, 10(6), 647-658.
- Kaufman, S. E. & Sawyer, B. E. (2004). Primary-Grade teachers' self-efficacy beliefs, attitudes: toward teaching and discipline and teaching practice priorities in relation to the responsive classroom approach. *The Elementary School Journal*, 104(4), 321-341.
- Kiremit, H. Ö. (2006). *Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin biyoloji ile ilgili özyeterlik inançlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kurbanoglu, S. S. (2004). Özyeterlik inancı ve bilgi profesyonelleri için önemi. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 137-152.
- Miller, A. D., Ramirez, E. M. & Murdock, T. B. (2017). The influence of teachers' self-efficacy on perceptions: Perceived teacher competence and respect and student effort and achievement. *Teaching and Teacher Education*, 64, 260-269.
- Morgül, İ., Seçken, N. & Yücel, A. S. (2016). Kimya öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 62-72.
- Mudasiru, O. Y. (2005). An investigation into teacher's self-efficacy in implementing computer education in Nigerian secondary schools. *Meridian: A Middle School Technologies Journal*, 8(2), 1-5.
- Oğan, E., Oğan, Y. & Kamacı, A. (2016). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin iş hayatına hazırlanışluklarının belirlenmesi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(4), 118-143.
- Oğuz, A. & Topkaya, N. (2008). Ortaöğretim alan öğretmenliği öğrencilerinin öğretmen öz-yeterlik inançları ile öğretmenliğe ilişkin tutumları. *Akademik Bakış Dergisi*, 14, 23-36.
- Özdemir, S. M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 14(2), 277-306.
- Romi, S. & Leyser, Y. (2006). Exploring inclusion preservice training needs: a study of variables associated with attitudes and self-efficacy beliefs. *European Journal of Special Needs Education*, 21(1), 85-105.
- Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (2007). Dimensions of teacher self-efficacy and relations with strain factors, perceived collective teacher efficacy and teacher burnout. *Journal of Educational Psychology*, 99, 611-625.
- Şahin Taşkın, Ç. ve Hacıömeroğlu, G. (2010). Öğretmen özyeterlik inanç ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve sınıf öğretmeni adaylarının özyeterlik inançları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 63-75.
- Şeker, H., Deniz, S. ve Görgeç, D. (2005). Tezsiz yüksek lisans öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterlikleri üzerine değerlendirmeleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 42, 237-253.
- Tucker, C. M., Porter, T., Reinke, W. M., Herman, K. C., Ivery, P. D., Mack, C. E., & Jackson, E. S. (2005). Promoting teacher efficacy for working with culturally diverse

- students. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 50(1), 29-34.
- Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. & Özer, N. (2009). Ortaöğretim öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları (secondary school teachers' self-efficacy beliefs). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 1-16.
- Vardarlı, G. (2005). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin genel özyeterlik düzeylerinin yordanması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yaman, S., Koray, Ö. C. ve Altunçekiç, A. (2004) Fen bilgisi öğretmen adaylarının öz-yeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 355-366.
- Yenice, N. (2012). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 39, 36-58.
- Yenilmez, K. ve Kakmacı, Ö. (2008). İlköğretim matematik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin Özyeterlilik inanç düzeyleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 1-21.
- Yılmaz M., Gerçek, C., Köseoğlu, P. ve Soran, H. (2006). Hacettepe üniversitesi biyoloji öğretmen adaylarının bilgisayarla ilgili öz-yeterlik inançlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 278-287.
- Zee, M., & Koomen, H. M. (2016). Teacher self-efficacy and its effects on classroom processes, student academic adjustment, and teacher well-being: A synthesis of 40 years of research. *Review of Educational Research*, 86, 981-1015.
- <http://www.myk.gov.tr/index.php/tr/mevzuat> (Erişim Tarihi: 28.08.2018).

Extended Abstract

Introduction

Studies on the determination or development of the qualifications of teacher candidates vary. One of the subjects of these studies is self-sufficiency. According to Bandura, self-efficacy is “self-judgment on the capacity of the individual to organize and successfully perform activities necessary to show a certain performance” (Bandura, 1995, p.3). Individuals tend to do things that make them feel safe and adequate. If they don't believe they're going to get what they want, they're reluctant to act. Teachers' beliefs that teachers can show the behaviors they need to carry in order to successfully carry out their teaching function can be defined as teacher self-sufficiency. Self-efficacy can be considered as the belief that teachers' capacity to influence student performance can demonstrate the necessary behaviors in order to successfully perform their duties within the institution. Self-efficacy beliefs contribute to the understanding and development of a teacher's behavior in educational activities.

The fact that the individuals who will be thrown into professional life have self-efficacy related to their own professions, enables them to enter into business life with high readiness about that profession. This situation can be accepted as an indicator of the success of individuals in their professional lives. Teaching is also a profession where teacher candidates must have many professional knowledge and skills before starting their careers. Therefore, it is important for the teacher candidates to have the necessary knowledge and skills from the institutions to which they study in order to be ready for their work life.

Purpose

Although there are studies on teacher/teacher candidates' self-sufficiency in Turkey, no studies have been found to determine the readiness of teacher candidates for business life. For this purpose, it is envisaged to determine the pre-service teachers' self-efficacy and readiness levels for the work life and to determine the relationship between them. The sub-problems that are tried to be answered within the scope of the research are as follows:

1. Is there a significant difference in the levels of teacher self-efficacy beliefs and readiness for work life of teacher candidates depending on gender, having teachers in their parents, whether or not they are willing to attend the department where they study, academic achievement points (AGNO) and department they study?
2. Is there a correlation between teacher self-efficacy levels of teacher candidates and readiness levels for business life?

Method

Relational scanning method was used in the study. The population of the research consists of the fourth grade students who were enrolled at Ağrı İbrahim Çeçen University Faculty of Education in the 2016-2017 academic year. The sample consisted of 249 teacher candidates who were randomly selected and participated in the study voluntarily.

In this study, a “teacher self-confidence scale” developed by Dellinger, Bobett, Olivier and Ellet (2008) adapted to Turkish by Taşkın and Hacıömeroğlu (2010) and a “job readiness readiness” scale developed by Ogan, Ogan and Kamacı (2016) were used as a data collection tool. In addition, Personal Information Form was obtained from teacher candidates.

In the data analysis, the statistical program was used and level of significance has been accepted .05 and .01. Nonparametric tests were used in the analysis because it was determined that the data did not show normal distribution.

Findings

The levels of teacher self-efficacy beliefs and readiness for business life of teacher candidates show a significant difference in favor of female students in the study. This finding can be interpreted that female teacher candidates' vocational self-efficacy and readiness for work life are higher than male teacher candidates. Teachers' self-efficacy levels of teachers' self-efficacy beliefs and readiness for work life do not differ significantly on having teachers in their parents. This finding can be interpreted as the fact that the having teachers in their parents does not affect the teacher candidates' self-efficacy belief levels and their readiness for work life. Teacher candidates' self-efficacy belief and readiness to work life

levels showed a significant difference in favor of those who are willing to attend the department where they study. According to this finding, it can be said that the teacher candidates who are willing to attend the Department have a positive impact on their point of view of the profession. While the teacher self-efficacy belief levels of the teacher candidates who participated in the research did not show a significant difference according to the academic achievement score, the teacher candidates' level of readiness for the work life showed a significant difference. Teacher candidates' self-efficacy beliefs and their readiness to work life do not differ significantly according to the department they study. A moderate positive correlation was found between the teacher self-efficacy belief level and the readiness level for business life. This finding can be interpreted as increasing professional self-efficacy of the teacher candidates, increases their readiness to work life.

Result

It will be beneficial for teachers to trust them more and to develop their self-efficacy more positively in order to create a teacher identity that knows the needs of the society, knows the capacity and abilities of the society, has personal characteristics that are suitable for the teacher, has mastered the field and has a more positive development of the self-sufficiency. Teachers' pre-service training needs to be arranged to help their business life. Given the results obtained in the research, it is important to provide the course environment for the teacher candidates to use different teaching, strategies, methods and techniques, to create practical course content, to make use of positive classroom environment and teacher experiences to increase the readiness of the teacher candidates to work life. In addition, teacher training programs and teaching processes can be arranged by considering the factors affecting teacher self-efficacy and readiness for work life by different studies.